

Posudek diplomové práce Jakuba Říhy

Nový don Quijote Jiřího Koláře

(Vypracoval PhDr. Petr Šrámek, Ph.D.)

Předkládaná diplomová práce Jakuba Říhy v mnohém překračuje zvolené kolářovské téma a v mnohém překračuje žánr diplomové práce. Tato dvě překročení sama o sobě ještě nemusejí být myšlena jako bezvýhradně kladná, ale já je jako taková míním. Rád bych se u těchto dvou momentů pozastavil.

Práce je rozdělena do tří částí: první je „*úvodem do poetiky Nového dona Quijota*“ (to, co je označeno jako vlastní Úvod, jsou jen jednostránkové „*předběžné poznámky*“), druhá „*popisem ediční přípravy*“ a třetí už „*obsahuje edičně připravený text*“ (s. 126): máme tak k dispozici doslova cestu za zpřítomněním dosud nevydané Kolářovy juvenilie z let 1936–1938/1939, ale de facto i za zpřítomněním, totiž novým přečtením celého Kolářova díla, nejen jeho „*prehistorií*“. Což Jakub Říha formuluje do otázky – která se v poslední době aktualizuje např. u dalších autorů Skupiny 42, třeba Josefa Kainara – „*nakolik staré příběhy snesou nový začátek*“.

Co tato skutečnost s sebou nese? Diplomant si je plně vědom, že využít dosavadní bádání je nutné obezřele: „*Tato skutečnost nás zbavuje dobrodiní i tíhy dosavadních verzí tohoto příběhu a zároveň z naší práce činí do jisté míry polemiku s nimi.*“ Tak daleko, sepsat kolářovský příběh v podobě nové monografie, však diplomant nemíří. Záměrem je připravit quijotovskou edici. Přesto bych si dovolil stanovit jako jedno z témat pro ústní obhajobu právě úvahu, jak se kolářovský příběh mění.

Místy je ale diplomant až nebyvale skromný. Neokázalý až marnotratný je při sledování kolářovské literatury, s dosavadním bádáním polemizuje spíše skrytě (s Chalupeckým, Černým ad. – ale seznam literatury je neeviduje; či např. když jen do poznámky pod čarou a v edici jen do komentáře skryje sledovaný vztah Jiřího Koláře ke kladenskému učiteli a kritikovi Václavu Pekárkovi – čímž výrazně relativizuje legendu o Kolářově vstupu do literatury, tradovanou např. Chalupeckým; viz s. 5, pozn. 5, a s. 114–115, komentáře 53 a 54). Nebo když nerozvádí vyslovenou paralelní konstrukci vztahu Koláře k Nezvalovi podle vztahu Máchy k Byronovi (s. 12). Nebo když rozeznává citátové odkazy a aluze, především ty nesignalizované: na Nezvala (např. s. 105), Demla (s. 117), ale i Baudelaira (s. 108) či Ovidia (s. 120) ad.

V první části (12 s.) se tedy diplomant snaží základně interpretovat *Nového dona Quijota* – sám říká: „*vytvořit něco jako ‚mapu textu‘*“ –, charakterizuje jej jako (auto)biografii (typu *Květů zla, Sezony v pekle, Iluminací, Pásma*, ale i *Podivuhodného kouzelníka, Panychidy* či *Nového Ikara*), sleduje jeho kompozici (a v té souvislosti např. rozplývavost vztahu poezie a

prózy), dále ústřední témata a motivy (žena, poezie, revoluce) a intertextovost. Ocenil bych, jak se vyrovnal (a zdůraznil bych, že jako první) s tímto „*neobyčejně dynamickým a dramatickým*“ dílem.

I druhá část (20 s.) je z hlediska vlastního záměru vlastně přípravná: Jakub Říha nabízí komentář ke vznikající edici, reflektuje, jak postupoval, komentuje, jaké problémy musel řešit: počínaje volbou textu (vydávat věci autorem ke zveřejnění neurčené?), přes textový i časový vztah k *Rudému havranovi* (pozorně sleduje i časopisecké otisky, jsou-li jaké) až po stanovení edičních zásad.

Třetí část je jádro práce: šedesátistránková edice plus dvacetistránková Ediční poznámka, obsahující ediční zásady a komentáře. (Mimochodem: počty stránek jsou zde zavádějící, zrcadlo je zde nastaveno na cca 50 řádek a 70 úhozů.) Přitom je nutné zdůraznit, že diplomant neopakuje svá zjištění z části druhé, ale už je definitivně formuluje do zvoleného edičního žargonu. Pracnost komentářů – a z druhé strany viděno: jejich užitečnost – docení každý, kdo měl kdy co do činění s ediční přípravou.

Oceňoval bych, že diplomant zcela v duchu ediční praxe byl s to formulovat své postupy a svá řešení, a tedy je vůbec možné vést s nimi dialog či s nimi polemizovat (např. využívá příručky *Editor a text*, ale opravuje přivlastňovací zájmena *svůj* a *tvůj*). Takže jistě i zde by se nabízela celá řada otázek – ale nechme je pro obhajobu. A bohužel by práce snesla ještě jedno čisté čtení: tiskové chyby jsou sice výjimečné, ale v ediční práci přece jen dvakrát viditelné a nejde je smlčet (např. „*Don Quijot*“, s. 105). Rád bych však, smím-li, zvolil jako druhé výslovné téma obhajoby úvahu směřující ke stavu edičních příprav Kolářových prací, počínaje jeho spisy, s přihlédnutím ke zde zvoleným postupům.

Jak tedy z řečeného doufám už vyplynulo, v úvodu naznačený moment překročení žánru diplomové práce nemíním „doslovně“. Na místě závěru nemohu než konstatovat, že Kolářův *Nový don Quijote* je v zásadě připraven k vydání.

V Písku 6. září 2008

